

คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง

ประจำปี ๒๕๖๗

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดทำขึ้นเนื่องจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ กับ กระทรวงการคลัง (บริษัท ทริศคอร์ปอเรชั่น จำกัด) ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงประเมินผลการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ประจำปี ๒๕๖๗ กำหนดเกณฑ์วัดการดำเนินงาน ด้านที่ ๔ การบริหารจัดการทุนหมุนเวียน ตัวชี้วัดที่ ๔.๑ การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน โดยให้พิจารณาจากความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ กำหนดเกณฑ์ประเมินผลจากประเด็นหลักที่สำคัญ ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในองค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์ คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และ การติดตามประเมินผล

การจัดให้มีคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้บุคลากรของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน เพื่อสามารถลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหาย และลดขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้ รวมทั้งเป็นแนวทางในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถวางแผนรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

หน่วยตรวจสอบภายใน กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการต่อไป

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
บทที่ ๑ บทนำ	๑
หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์ของคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง	๒
ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง	๒
กรอบแนวคิด	๓
คำจำกัดความของการบริหารจัดการความเสี่ยง	๖
บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ	๗
ความเป็นมา	๗
โครงสร้างการบริหารและอำนาจหน้าที่	๘
วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ การบริหาร	๙
บทที่ ๓ กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๕
สภาพแวดล้อมภายในกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ	๑๕
การกำหนดวัตถุประสงค์ของคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๕
การระบุความเสี่ยง	๑๖
การประเมินความเสี่ยง	๑๖
การตอบสนองความเสี่ยง	๑๗
กิจกรรมการควบคุม	๑๗
สารสนเทศและการสื่อสาร	๑๗
การติดตามประเมินผล	๑๗
ภาคผนวก	๑๘
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๑๕/๒๕๖๗	
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานทบทวนคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง	
และแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗	
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ล้ง ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗	

บทที่ ๑

บทนำ

บทนำของคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง กรอบแนวคิด และคำจำกัดความของการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยแต่ละหัวข้อมีข้อมูล ดังนี้

หลักการและเหตุผล

การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นเครื่องมือช่วยให้การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ มีการพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืน กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการเสริมสร้างองค์กรให้มีมาตรฐานการจัดการที่ดีสร้างความเชื่อมั่นให้กับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปว่า กระบวนการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึงตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น การมีระบบบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี จึงเป็นส่วนสำคัญที่สามารถนำพากองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึงการบรรลุเป้าหมายการมีระบบธรรมาภิบาลที่ดี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะเสริมสร้างให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

การจัดทำคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี ๒๕๖๗ ตามที่กรมบัญชีกลางและบริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัดกำหนด กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานตามนโยบายด้านบริหารความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการเสริมสร้างความรู้ด้านบริหารจัดการความเสี่ยง ให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร การดำเนินการตามแผนและติดตามผลบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความสำเร็จ ในด้านบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนและกำหนดแนวทางดำเนินงานด้านบริหารจัดการความเสี่ยงให้แก่ทุกกลุ่มงาน สามารถใช้คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงเล่มนี้ เพื่อเป็นกลไกในการศึกษาหาความรู้ด้านบริหารจัดการความเสี่ยง และแนวทางการจัดทำรายงานบริหารจัดการความเสี่ยง โดยสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้งานได้จริง ทั้งในระดับองค์กรและระดับหน่วยงาน

วัตถุประสงค์ของคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ด้านบริหารจัดการความเสี่ยงแก่บุคลากรของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
๒. เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน เข้าใจหลักการ แนวคิด วิธีการ และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทราบขั้นตอนกระบวนการ และสามารถวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ตลอดจนเชื่อมโยงบริหารจัดการความเสี่ยงกับแผนพัฒนากองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
๕. เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. ความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยง

การนำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง มาใช้ในหน่วยงานจะช่วยเป็นหลักประกันได้ระดับหนึ่งว่าการดำเนินการต่างๆ ของหน่วยงานจะมีการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการดำเนินงานอย่างมีเหตุมีผลมีหลักการ และหาทางลดหรือป้องกัน ความเสียหายในการทำงานแต่ละขั้นตอนไว้ล่วงหน้า หรือในกรณีที่พบกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าหน่วยงานอื่นๆ หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าหน่วยงานที่ไม่มีการนำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ดังนั้นการนำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง มาช่วยเสริมร่วมกับการทำงานจะช่วยให้ภาระงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และป้องกันโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปัญหาที่จะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการหน่วยงาน เป็นเรื่องของส่วนรวมที่ทุกคนในหน่วยงานตั้งแต่คณะกรรมการ ผู้บริหารระดับสูง จนถึงบุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ในเชิงลึกเชิงบูรณาการ และเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย แผนงาน แผนปฏิบัติการกิจกรรมของหน่วยงาน ซึ่งการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี จะเป็นการวัดความสามารถ และการดำเนินงานของบุคลากรภายในกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

๒.๑ การบริหารจัดการความเสี่ยงช่วยให้ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานตระหนักถึงความเสี่ยงหลักที่สำคัญ และสามารถทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

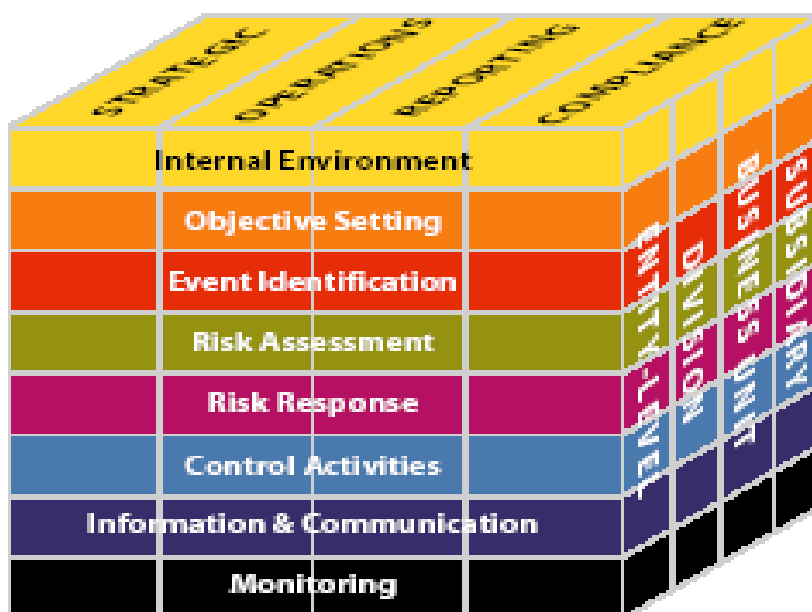
๒.๒ การบริหารจัดการความเสี่ยงช่วยให้บุคลากรภายในกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ มีความเข้าใจถึงเป้าหมายและภารกิจหลักของหน่วยงาน และตระหนักถึงความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อหน่วยงานได้อย่างครบถ้วน

๒.๓ การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ที่ช่วยให้ผู้บริหารมั่นใจได้ว่า ความเสี่ยงที่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่างๆ

๒.๔ การบริหารจัดการความเสี่ยงช่วยให้การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กรอบแนวคิด

คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ จัดทำโดยยึดกรอบหลักการบริหารจัดการความเสี่ยง แบบบูรณาการตามแนวทาง COSO (COSO EMR Integrated Framework) ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก ๘ องค์ประกอบ ดังภาพ

รูปภาพ การบริหารจัดการความเสี่ยง ตามมาตรฐานของ COSO
ที่มา : <http://ermthailand.blogspot.com/p/erm-coso.html>

โดยองค์ประกอบของการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑. สภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน (Internal Environment)

เป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง สภาพแวดล้อมนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ การกำหนดกิจกรรม การบ่งชี้ และจัดการความเสี่ยง สภาพแวดล้อมภายในกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น จริยธรรม วิธีการทำงานของผู้บริหารและบุคลากร รวมถึงปรัชญาและวัฒนธรรมในการบริหารความเสี่ยง ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) เป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อนำไปดำเนินการให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการบรรลุเป้าหมายทั้งด้านผลตอบแทนและการเติบโต กลยุทธ์แต่ละแบบนั้นมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงจึงช่วยผู้บริหารในการกำหนดกลยุทธ์ที่มีความเสี่ยงที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ สามารถยอมรับได้

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารจัดการความเสี่ยง (Objective Setting)

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ต้องพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความเสี่ยง ให้ความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการยอมรับได้ เพื่อวางเป้าหมายในการบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม

๓. การระบุความเสี่ยงระดับองค์กร (Event Identification)

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ทราบถึงเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยต้องพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดจากสาเหตุทั้งภายในและภายนอกกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ โดยประเภทของความเสี่ยงแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๓.๑ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (strategy : S)

๓.๒ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation : O)

๓.๓ ความเสี่ยงด้านการเงิน (finance : F)

๓.๔ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance : C)

๔. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงระดับองค์กร (Risk Assessment)

เป็นการพิจารณาจากการประเมินระดับความรุนแรงทั้งโอกาสและผลกระทบของปัจจัยเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วยโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดต่อความเสี่ยงระดับองค์กร รวมทั้งการนำฐานข้อมูลมาใช้ในการพิจารณากำหนดระดับความรุนแรง โดยการระบุถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้จากความเสี่ยงแต่ละประเภท ระดับความเสียหาย=โอกาสของการเกิดความเสี่ยง(L)×ระดับของผลกระทบความรุนแรง (I) และมีการจัดลำดับความเสี่ยงที่จะบริหารจัดการจากผลการวิเคราะห์ความเสียหายข้างต้น

๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

เป็นการพิจารณาจากการกำหนดแผนงานบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร ครอบคลุมปัจจัยเสี่ยงระดับหน่วยงาน โดยมีการวิเคราะห์ Cost - Benefit ในแต่ละทางเลือกในการจัดการ

๖. กิจกรรมการควบคุมภายใน (Control Activities)

เป็นนโยบายและกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการจัดการความเสี่ยง โดยกิจกรรมควบคุมอาจมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โครงสร้าง และวัฒนธรรม องค์กร สิ่งสำคัญประการหนึ่งต่อกิจกรรมควบคุม คือ การกำหนดบุคลากรภายในองค์กร เพื่อรับผิดชอบ ในการพิจารณาประสิทธิภาพของการจัดการความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันและพิจารณากิจกรรมเพิ่มเติมที่ จำเป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการความเสี่ยง

๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)

เป็นการพิจารณาจากการใช้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการติดตามการดำเนินกิจกรรม ตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง โดยพิจารณาผ่านการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ได้ครบถ้วน และความเสี่ยงระดับองค์กรสามารถลดระดับความรุนแรงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

๘. การติดตามผลและการประเมินผล (Monitoring)

เป็นการติดตามประเมินผลภายหลังจากได้ดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้มั่นใจว่าแผนบริหารจัดการความเสี่ยงนั้นมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสาเหตุของความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จ ความรุนแรงของผลกระทบ วิธีการบริหารจัดการกับความเสี่ยง รวมถึงค่าใช้จ่ายของการควบคุมมีความเหมาะสม กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายในการติดตามผล คือ

๑. เป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยง การติดตามผล การจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงหรือไม่

๒. เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมการควบคุม ที่มีการทำเพิ่มเติมว่าแล้วเสร็จตามกำหนด หรือไม่ สามารถลดโอกาสหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ โดยหน่วยงานต้องสอบถามว่าวิธีการ บริหารจัดการความเสี่ยงใด มีประสิทธิภาพดี ก็ให้ดำเนินการต่อไป หรือวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงใดควรปรับเปลี่ยน และนำผลการติดตามไปรายงานให้ผู้บริหารทราบ ทั้งนี้ กระบวนการสอบถามหน่วยงานอาจกำหนดข้อมูลที่ต้องติดตาม หรืออาจทำ Check List การติดตามพร้อมทั้งกำหนดความถี่ในการติดตามผล โดยสามารถติดตามผลได้ใน ๒ ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ ๑ การติดตามผลเป็นรายครั้ง (Separate Monitoring) เป็นการติดตามตามรอบระยะเวลาที่กำหนด เช่น ทุก ๓ เดือน ๖ เดือน ๙ เดือน หรือทุกสิ้นปี เป็นต้น การติดตามเป็นรายครั้งเป็นการดำเนินการภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วหากองค์กรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะที่ ๒ การติดตามผลในระหว่างการทำงาน (Ongoing Monitoring) เป็นการติดตามที่รวมอยู่ในการดำเนินงานต่างๆ ตามปกติของหน่วยงาน โดยมากมักอยู่ในรูปกิจกรรมการบริหารและกำกับดูแลตามหน้าที่ประจำของบุคลากร เช่น การเปรียบเทียบ การตรวจสอบงานตามสายการบังคับบัญชา เป็นต้น

คำจำกัดความของการบริหารจัดการความเสี่ยง

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ ที่อาจจะเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหายต่อการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน โดยวัดจากผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับ และโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์นั้น

การบริหารจัดการความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ใช้ในการบริหารจัดการโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่หน่วยงานยอมรับได้

แผนบริหารจัดการความเสี่ยง หมายถึง แผนที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการกำหนดระบบการบริหารปัจจัย และควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการดำเนินการต่างๆ โดยลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายเพื่อยกระดับของความเสี่ยง และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และสามารถตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง หมายถึง เครื่องมือสื่อสารระหว่างกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการการบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ

ปัจจัยเสี่ยง หมายถึง ต้นเหตุ หรือ สาเหตุที่มาของความเสี่ยง ที่จะทำให้เกิดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด เกิดขึ้นได้อย่างไรและทำไม ทั้งนี้ สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริงเพื่อจะได้วิเคราะห์ และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

โอกาสที่จะเกิด หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ผลกระทบ หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดจากเหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับของความเสี่ยง หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาส และผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง แบ่งเป็น ๔ ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง และน้อย

บทที่ ๒

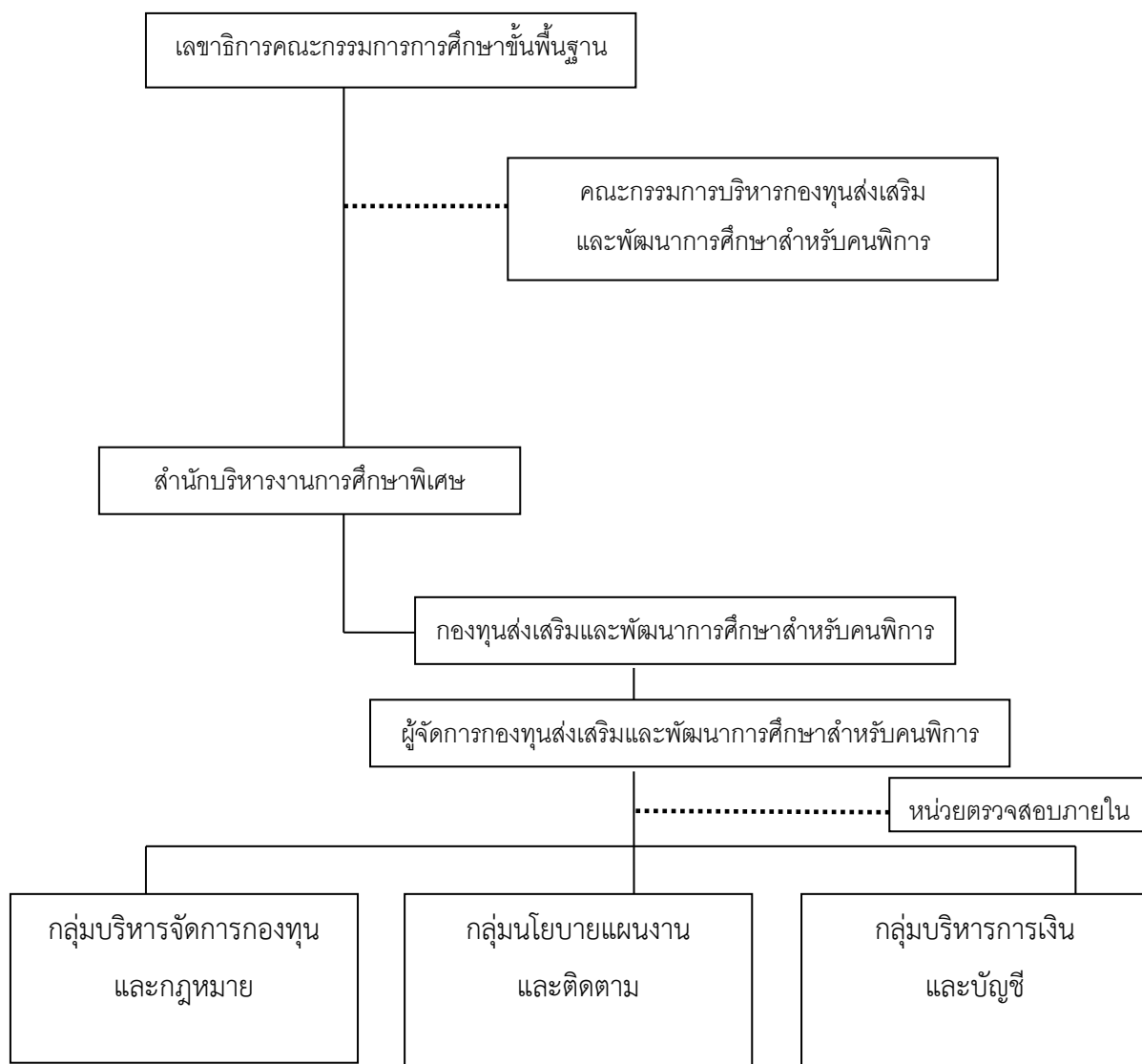
ข้อมูลพื้นฐานกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

ในส่วนข้อมูลพื้นฐานกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ มีข้อมูลที่นำเสนอเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ คือ ความเป็นมา โครงสร้างการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ และ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์การบริหาร

ความเป็นมา

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป ในหมวด ๓ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยรายได้ของกองทุนมาจากหลายส่วนด้วยกัน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากเงินอุดหนุนรัฐบาล เพื่อดำเนินการบริหารจัดการ โดยคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ที่ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนภายใต้ระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด ตามความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง มาตรา ๒๗ ได้กำหนดว่า ให้โอนบรรดาเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ของกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไปเป็นของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

โครงสร้างการบริหาร

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์

วิสัยทัศน์

“เพิ่มโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ

๑. พัฒนาระบบการให้บริการกับทุกภาคส่วนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน
๒. พัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนฯ ให้มีประสิทธิภาพ
๓. พัฒนาสมรรถนะบุคลากรกองทุนฯ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
๔. ส่งเสริมให้ผู้รับบริการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับคนพิการ

เป้าประสงค์

พันธกิจ	เป้าประสงค์
๑. พัฒนาระบบการให้บริการกับทุกภาคส่วนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน	๑. กองทุนฯ ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน
๒. พัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนฯ ให้มีประสิทธิภาพ	๒. กองทุนฯ มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
๓. พัฒนาสมรรถนะบุคลากรกองทุนฯ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	๓. บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ
๔. ส่งเสริมให้ผู้รับบริการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับคนพิการ	๔. ผู้พิการได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียม

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ให้โอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนพิการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เพื่อสร้างความพร้อมการรับรู้ของหน่วยงานในการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาตลอดชีวิตของคนพิการ

มาตรการ

๑. จัดทำแผนประชาสัมพันธ์เชิงรุก
๒. สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีนวัตกรรม สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

๓. สนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง
๔. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
๕. สนับสนุนทุนการศึกษา ทุนฝึกอบรมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ แก่ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
๖. พัฒนาระบบการให้บริการของกองทุนฯ เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงการบริการของทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง
๗. ยกระดับการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินงานของกองทุนฯ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ภาคีเครือข่าย ผ่านแพลตฟอร์มที่หลากหลาย

ตัวชี้วัด

- ๑ ร้อยละของคนพิการที่ได้รับรู้สิทธิในการใช้บริการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
- ๒ ร้อยละของคนพิการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
- ๓ ร้อยละของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่ได้รับรู้สิทธิในการใช้บริการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
- ๔ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการให้บริการของบุคลากรกองทุนฯ ต่อปีงบประมาณ (SLA)
- ๕ จำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้สำหรับการให้บริการผู้รับบริการต่อปีงบประมาณ
- ๖ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการที่ได้รับสนับสนุนจากกองทุนฯ ต่อปีงบประมาณ
๗. ร้อยละของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่ได้รับรู้สิทธิในการใช้บริการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
๘. ผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนพิการ
๙. จำนวนของหน่วยงาน องค์กร และบุคคล วิจัยสถาบันตามความต้องการของกองทุนที่ได้รับทุนส่งเสริมสำหรับทุนวิจัย
๑๐. จำนวนของผลงานในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้แห่งความเป็นเลิศ (Community of Best Practices) การศึกษาตลอดชีวิตของคนพิการ
๑๑. จำนวนโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนต่อปีงบประมาณ
๑๒. ร้อยละโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนต่อปีงบประมาณ
๑๓. ร้อยละความสำเร็จตามค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุน
๑๔. จำนวนนวัตกรรมจัดการเรียนสำหรับผู้พิการต่อปีงบประมาณ
๑๕. จำนวนผู้พิการที่ได้รับการจำแนกตามประเภทความพิการและประเภทองค์กร และต่อปีงบประมาณ
๑๖. จำนวนประเภทความพิการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการ วัตถุประสงค์

เชิงกลยุทธ์

เพื่อส่งเสริมให้คนพิการรับรู้ในสิทธิและเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิต

มาตรการ

๑. มีแผนส่งเสริมสนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาตลอดชีวิต ของคนพิการ
๒. ส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ด้านการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับคนพิการให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง
๓. มีคู่มือส่งเสริมสนับสนุนการเข้าถึงการศึกษา
๔. สนับสนุนให้คนพิการได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
๕. กระจายโอกาสให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ
๖. ส่งเสริมค่านิยม วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ขององค์กร เพื่อสนับสนุนบุคลากรให้เกิดขวัญกำลังใจ

ความเป็นเอกภาพ และจิตบริการ

๗. พัฒนาระบบฐานข้อมูล และเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของคนพิการที่ได้รับรู้สิทธิในการใช้บริการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ
๒. ร้อยละของคนพิการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ
๓. ร้อยละของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่ได้รับรู้สิทธิในการใช้บริการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ
๔. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการให้บริการของบุคลากรกองทุนฯ ต่อปีงบประมาณ (SLA)
๕. จำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้สำหรับการให้บริการผู้รับบริการต่อปีงบประมาณ
๖. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการที่ได้รับสนับสนุนจากกองทุนฯ ต่อปีงบประมาณ
๗. ร้อยละของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาคนพิการได้รับการพัฒนา
๘. ร้อยละของคนพิการที่ได้รับรู้สิทธิในการใช้บริการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ
๙. ร้อยละของคนพิการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ
๑๐. ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาต่อปีงบประมาณ
๑๑. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อบุคลากรกองทุนฯ
๑๒. ร้อยละของโครงการที่ได้รับการติดตามและประเมินผลจากกองทุนฯ

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรโดยระบบสารสนเทศและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมและการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี

มาตรการ

๑. พัฒนาโครงสร้างองค์กรเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับคนพิการตอบสนองต่อภารกิจ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคนพิการ
๒. ส่งเสริมการวิจัย การพัฒนา การผลิต สื่อ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและภาคีเครือข่ายให้เกิดความเข้มแข็ง
๓. พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชน
๔. พัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน
๕. ทบทวน และปรับปรุงขอบข่ายงาน คำพรณงาน กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และคู่มือการดำเนินงานให้ครอบคลุมภารกิจของกองทุนฯ
๖. ทบทวนแผนปฏิบัติการระยะยาว แผนปฏิบัติการประจำปี และนำแผนสู่การปฏิบัติตามวงจร PDCA แบบมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนองค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาโครงการ อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้
๒. ผลการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
๓. ร้อยละของผู้รับบริการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการมีความพึงพอใจ
๔. ผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนพิการ
๕. จำนวนของหน่วยงาน องค์กร และบุคคล วิจัยสถาบันตามความต้องการของกองทุนที่ได้รับทุนส่งเสริมสำหรับทุนวิจัย
๖. จำนวนของผลงานในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้แห่งความเป็นเลิศ (Community of Best Practices) การศึกษาตลอดชีวิตของคนพิการ
๗. ร้อยละโครงการที่ประสบความสำเร็จตามกำหนดสัญญาต่อปีงบประมาณ
๘. ระดับคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยตรวจสอบกองทุนฯ
๙. ร้อยละความสำเร็จของตัวชี้วัดการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคนพิการ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพตามบทบาทหน้าที่

มาตรการ

๑. การพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะและองค์ความรู้ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างต่อเนื่อง
๒. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูล ผลงานวิจัย องค์ความรู้ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งภายในและภายนอกประเทศ
๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคนพิการของภาคีเครือข่าย

๔. พัฒนาแผนอัตรากำลัง และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้สอดคล้องกับปริมาณงาน
อย่างเป็นระบบ

๕. พัฒนาศักยภาพบุคลากรของกองทุนฯ ด้านวิชาการ และวิชาชีพ ให้ตอบสนองการทำงานสมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาคนพิการได้รับการพัฒนา
๒. ร้อยละของคนพิการที่ได้รับรู้สิทธิในการใช้บริการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ
๓. ร้อยละของคนพิการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ
๔. ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาต่อปีงบประมาณ
๕. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อบุคลากรกองทุนฯ
๖. ร้อยละของโครงการที่ได้รับการติดตามและประเมินผลจากกองทุนฯ

กลยุทธ์ที่ ๕ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนพิการ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เพื่อการจัดทำ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนพิการ

มาตรการ

๑. จัดหานวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยี
๒. วิจัยและพัฒนานวัตกรรม และองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ไร้ขีดจำกัดสำหรับคนพิการ
๓. สนับสนุน ส่งเสริมทุนวิจัยสำหรับหน่วยงาน องค์กร และบุคคล วิจัยสถาบันตามความต้องการ
ของกองทุน
๔. สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้แห่งความเป็นเลิศ (Community of Best Practices) การศึกษาตลอดชีวิต
ของคนพิการ
๕. ส่งเสริมภาคีเครือข่ายที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนฯ เพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้
สำหรับคนพิการ
๖. พัฒนาระบบการจัดการความเสี่ยง และการตรวจสอบภายในเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง
และความรับผิดชอบตรวจสอบได้

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนองค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาโครงการ อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้
๒. ผลการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
๓. ร้อยละของผู้รับบริการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการมีความพึงพอใจ
๔. ผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนพิการ
๕. จำนวนของหน่วยงาน องค์กร และบุคคล วิจัยสถาบันตามความต้องการของกองทุนที่ได้รับทุน
ส่งเสริมสำหรับทุนวิจัย

๖. จำนวนของผลงานในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้แห่งความเป็นเลิศ (Community of Best Practices) การศึกษาตลอดชีวิตของคนพิการ

๗. ร้อยละโครงการที่ประสบความสำเร็จตามกำหนดสัญญาต่อปีงบประมาณ

๘. ระดับคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยตรวจสอบกองทุนฯ

๙. ร้อยละความสำเร็จของตัวชี้วัดการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน

๑๐. ร้อยละของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่ได้รับรู้สิทธิในการใช้บริการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

๑๑. ผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนพิการ

๑๒. จำนวนของหน่วยงาน องค์กร และบุคคลวิจัยสถาบันตามความต้องการของกองทุนที่ได้รับทุนส่งเสริมสำหรับทุนวิจัย

๑๓. จำนวนของผลงานในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้แห่งความเป็นเลิศ (Community of Best Practices) การศึกษาตลอดชีวิตของคนพิการ

๑๔. จำนวนโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนต่อปีงบประมาณ

๑๕. ร้อยละโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนต่อปีงบประมาณ

๑๖. ร้อยละความสำเร็จตามค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุน

๑๗. จำนวนนวัตกรรมจัดการเรียนสำหรับผู้พิการต่อปีงบประมาณ

๑๘. จำนวนผู้พิการที่ได้รับการจำแนกตามประเภทความพิการและประเภทองค์กร และต่อปีงบประมาณ

๑๙. จำนวนประเภทความพิการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ

บทที่ ๓

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ดำเนินการตามกรอบหลักการบริหารจัดการความเสี่ยง แบบบูรณาการตามแนวทาง COSO (COSO EMR Integrated Framework) ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก ๘ องค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบมีหลักการ ดังนี้

สภาพแวดล้อมภายในกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ

สภาพแวดล้อมภายในกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ (Internal Environment) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดกรอบบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย ปัจจัยหลายประการ โดยสภาพแวดล้อมภายใน เป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางของกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จะสะท้อนการดำเนินงานให้ชัดเจนขึ้นเมื่อพิจารณาให้ครอบคลุมถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่อาจมีผลกระทบต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ

ปัจจัยภายใน เช่น โครงสร้างองค์กร กระบวนการและวิธีการปฏิบัติงาน วัฒนธรรมองค์กร ปรัชญาการบริหารจัดการความเสี่ยง และระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของผู้บริหาร เป็นต้น

ปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะเศรษฐกิจ การเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กฎเกณฑ์การกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การกำหนดวัตถุประสงค์ของคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ต้องพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความเสี่ยง ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการยอมรับได้เพื่อวางเป้าหมายในการบริหารจัดการความเสี่ยงของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม โดยการกำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการความเสี่ยงควรมีการกำหนดให้ชัดเจนและสื่อสารให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการด้วย เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน โดยมีลักษณะวัตถุประสงค์ที่ดี (SMART) มีดังนี้

Specific มีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง สามารถทำให้บุคลากรทุกระดับในองค์กรเข้าใจตรงกันได้

Measurable สามารถวัดผลได้ว่าวัตถุประสงค์นั้นบรรลุสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ

Attainableสามารถทำให้บรรลุผลได้ภายใต้ศักยภาพ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมที่องค์กรมีอยู่

Relevant มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ และเป็นไปในทิศทางเดียวกับวิสัยทัศน์ขององค์กร

Timely มีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

การระบุความเสี่ยง

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน ระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง กับโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ทราบถึงเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง ที่อาจมีผลกระทบต่อการบรรลุผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ โดยต้องพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใด ของกระบวนการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความผิดพลาด ความเสียหายและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดจากสาเหตุทั้งภายในและภายนอกกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา สำหรับคนพิการ โดยประเภทของความเสี่ยงแบ่งออกเป็น ๔ ประเภทดังนี้

- ๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (strategy : S)
- ๒) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation : O)
- ๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน (finance : F)
- ๔) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance : C)

การประเมินความเสี่ยง

เป็นการพิจารณาจากการประเมินระดับความรุนแรงทั้งโอกาสและผลกระทบของปัจจัยเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วยโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดต่อความเสี่ยงระดับองค์กร รวมทั้งการนำฐานข้อมูล มาใช้ในการพิจารณากำหนดระดับความรุนแรง โดยการระบุถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้จากความเสี่ยง แต่ละประเภท และมีการจัดลำดับความเสี่ยงที่จะบริหารจัดการความเสี่ยงจากผลการวิเคราะห์ความเสียหายข้างต้น ประกอบด้วย ๒ มิติ ดังนี้

๑. โอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood) เหตุการณ์มีโอกาสดังเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด
๒. ผลกระทบ (Impact) หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นองค์กรจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใด

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายการประเมินความเสี่ยง ดังนี้

๒.๑) ระดับความเสี่ยงต่ำ (Low) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑ – ๓ คะแนนยอมรับ ความเสี่ยงกำหนด เป็นสีน้ำเงิน ■

๒.๒) ระดับความเสี่ยงปานกลาง (Medium) คะแนนระดับความเสี่ยง ๔ – ๘ คะแนนยอมรับ ความเสี่ยง แต่มีแผนควบคุมความเสี่ยงกำหนดเป็นสีเขียว ■

๒.๓) ระดับความเสี่ยงสูง (High) คะแนนระดับความเสี่ยง ๙ – ๑๕ คะแนนมีแผนลดความเสี่ยง กำหนดเป็นสีเหลือง ■

๒.๔) ระดับความเสี่ยงสูงมาก (Extreme) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑๖ – ๒๕ คะแนนมีแผน ลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยงกำหนดเป็นสีแดง ■

การตอบสนองความเสี่ยง

เป็นการพิจารณาจากการกำหนดแผนงานบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรครบทุกปัจจัยเสี่ยงระดับหน่วยงาน โดยมีการวิเคราะห์ Cost - Benefit ในแต่ละทางเลือกในการจัดการเมื่อความเสี่ยงได้รับการประเมินและบ่งชี้ตามระดับความสำคัญแล้ว กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ต้องมีการจัดการความเสี่ยง โดยสามารถใช้วิธีใดวิธีหนึ่งตามหลัก ๔ ประการ คือ

๑ การยอมรับความเสี่ยง ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน อยู่ภายในระดับที่ต้องการและยอมรับได้แล้ว โดยไม่ต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสหรือความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น แต่ควรมีมาตรการติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อรองรับผลที่จะเกิดขึ้น

๒ การลดหรือควบคุม การดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสที่อาจเกิดขึ้นหรือความรุนแรงของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนบางส่วนของกิจกรรมหรือโครงการ ที่นำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงหรือการวิเคราะห์หาวิธีการควบคุม/มาตรการหรือวิธีการใด ๆ ในการที่จะป้องกัน ความสูญเสีย รวมถึงลดความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงจะเกิดขึ้น

๓ การถ่ายโอนความเสี่ยง การโอนหรือการกระจายความรับผิดชอบกับผู้อื่น ในการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากเป็นความเสี่ยงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่สามารถรับเอาไว้อีกได้

๔ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การหยุดหรือการดำเนินการ เพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

กิจกรรมการควบคุม

เป็นนโยบายและกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการจัดการความเสี่ยงโดยกิจกรรมควบคุมอาจมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร สิ่งสำคัญประการหนึ่งต่อกิจกรรมควบคุม คือ การกำหนดบุคลากรภายในองค์กรเพื่อรับผิดชอบในการพิจารณาประสิทธิภาพของการจัดการความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และพิจารณากิจกรรมเพิ่มเติมที่จำเป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการความเสี่ยง

สารสนเทศและการสื่อสาร

เป็นการพิจารณาจากการใช้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการติดตามการดำเนินกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง โดยพิจารณาผ่านการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงได้ครบถ้วนและความเสี่ยงระดับองค์กรสามารถลดระดับความรุนแรงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

การติดตามประเมินผล

เป็นการติดตามประเมินผลหลังจากได้ดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้มั่นใจว่าแผนบริหารจัดการความเสี่ยงนั้นมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสาเหตุของความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จ ความรุนแรงของผลกระทบ วิธีการบริหารจัดการกับความเสี่ยง รวมถึงค่าใช้จ่ายของการควบคุมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายในการติดตามผล คือ

๑ เป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยง การติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงหรือไม่

๒ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมการควบคุม ที่มีการทำเพิ่มเติมว่าแล้วเสร็จตามกำหนดหรือไม่ สามารถลดโอกาสหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่

โดยหน่วยงานต้องสอบถามดูว่าวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงใด มีประสิทธิภาพดี ก็ให้ดำเนินการต่อไป หรือวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงใดควรปรับเปลี่ยน และนำผลการติดตามไปรายงานให้ผู้บริหารทราบ ทั้งนี้ กระบวนการสอบถามหน่วยงานอาจกำหนดข้อมูลที่ต้องติดตาม หรืออาจทำ Check List การติดตาม พร้อมทั้งกำหนดความถี่ในการติดตามผล โดยสามารถติดตามผลได้ใน ๒ ลักษณะ คือ

๑ การติดตามผลเป็นรายครั้ง (Separate Monitoring) เป็นการติดตาม ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด เช่น ทุก ๓ เดือน ๖ เดือน ๙ เดือน หรือทุกสิ้นปี เป็นต้น การติดตามเป็นรายครั้งเป็นการดำเนินการภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วหากองค์กรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง

๒ การติดตามผลในระหว่างการทำงาน (Ongoing Monitoring) เป็นการติดตามที่รวมอยู่ในการดำเนินงานต่างๆ ตามปกติของหน่วยงาน โดยมากมักอยู่ในรูปกิจกรรมการบริหารและกำกับดูแลตามหน้าที่ประจำของบุคลากร เช่น การเปรียบเทียบ การตรวจสอบงานตามสายการบังคับบัญชา เป็นต้น โดยการติดตามประเมินผล มีองค์ประกอบ ดังนี้

๒.๑ กรอบแนวคิดของสิ่งที่ติดตามและประเมินผล

๒.๒ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะนำผลการติดตามประเมินผลไปใช้

๒.๓ ขอบข่ายของการติดตามประเมินผล

๒.๔ วิธีการติดตามประเมินผล

๒.๕ จัดทำรายงาน

๒.๖ การสื่อสารและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ ๕๑๕ / ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานทบทวนคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ตามที่ กรมบัญชีกลาง โดยบริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด มีการกำหนดเกณฑ์การดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่ ๔.๑ การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ในข้อ ๒ การกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยง ประเด็นย่อยที่ใช้พิจารณา ๑) การจัดทำ/ทบทวนคู่มือการบริหารความเสี่ยง นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อทบทวนคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ และกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี ๒๕๖๗ ให้เป็นไปด้วย ความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์กับกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ

อาศัยอำนาจ ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะทำงานทบทวนคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

ที่ปรึกษา

๑. ว่าที่ร้อยตรีธนู วงษ์จินดา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะทำงาน

๑. นางภัทริยาวรรณ พันธุ์น้อย	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	ประธานคณะทำงาน
๒. นายชำเรือง เรืองขำ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	รองประธานคณะทำงาน
๓. ศาสตราจารย์ ดร.ปริญญ์ ด้วงคุณนันท	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	คณะทำงาน
๔. นางสาวทัศนีย์ สิงหวงค์	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๓
จังหวัดสกลนคร	คณะทำงาน
๕. นางสาวจันทร์สม บุญรอด	พนักงานราชการ
โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่กองทุนส่งเสริม
และพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ	คณะทำงาน

๖. นางสาวกรฤดี...

๖. นางสาวกรฤดี เวชสุนทร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษา สำหรับคนพิการ	คณะทำงาน
๗. นายชาติตระการ คำภูเงิน	นักบริหารงานทั่วไป กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษา สำหรับคนพิการ	คณะทำงาน
๘. นายธนรัช ทองวงษ์เพชร	นักวิชาการเงินและบัญชี กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษา สำหรับคนพิการ	คณะทำงาน
๙. นายวุฒิศักดิ์ เหล็กคำ	ผู้จัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนา การศึกษาสำหรับคนพิการ	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๐. นางสาวปิณดา เปี้ยวอ่อน	พนักงานราชการ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ช่วยราชการกองทุนส่งเสริมและพัฒนา การศึกษาสำหรับคนพิการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. นางสาวสายสุตา ชุมแวงวาปี	นิติกร กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษา สำหรับคนพิการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. นางสาวปรียากร ศุขโกมล	ผู้ตรวจสอบภายใน กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษา สำหรับคนพิการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีหน้าที่ พิจารณา ทบทวน ปรับปรุงรายละเอียดคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง และแผนบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ กรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี ๒๕๖๗

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ว่าที่ร้อยตรี

(ธน วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน